

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก
ที่เล่นกับเพื่อน ที่เล่นกับแม่ และที่เล่นเอง

นางสาว ธนพร สมบุญธนาท

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-567-203-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012255

11321560

A COMPARISON OF CREATIVITY OF PRE-SCHOOL
CHILDREN PLAYING WITH PEERS, PLAYING WITH
MOTHERS AND PLAYING AMONG THEMSELVES

Miss Thanaporn Sombolthanavat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

ISBN 974-567-203-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่เล่นกับเพื่อน
ที่เล่นกับแม่ และที่เล่นเอง

โดย นางสาว ธนพร สมกุลธนาวิท

ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทนา สุวรรณเขตนิกม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กวางเคื่อน อ่อนน่วม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิทนา สุวรรณเขตนิกม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่เล่นกับเพื่อน
ที่เล่นกับแม่ และที่เล่นเอง

ชื่อนิสิต นางสาว ธนพร สมบุญธนาวิท

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม

ภาควิชา ประถมศึกษา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นเด็กเล็กระหว่างกลุ่มที่เล่นกับเพื่อน กลุ่มที่เล่นกับแม่ และกลุ่มที่เล่นเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นเด็กเล็กจากโรงเรียนวัดวังม้า (ชนประสิทธิ์วิทยา) และโรงเรียนบ้านลาดยาว (ปฐมสิทธิ์พิทยาคาร) อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนนักเรียนโรงเรียนละ 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และได้จัดกลุ่มตัวอย่างนี้เข้ากลุ่มการเล่นแบบสุ่ม (Random assignment) โดยให้แต่ละโรงเรียนมีกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 10 คน ในกลุ่มทดลอง ก. เป็นนักเรียนที่เล่นกับเพื่อน กลุ่มทดลอง ข. เป็นนักเรียนที่เล่นกับแม่ และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนที่เล่นเอง โดยที่กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มได้เล่นกิจกรรม 5 ชุด คือ 1. เล่นบล็อก 2. เล่นดินเหนียว 3. วาดภาพระบายสี 4. เล่นกับกระดาษ 5. เล่นกับน้ำ แต่ละชุดมี 3 กิจกรรม นักเรียนเล่นวันละ 1 กิจกรรมติดต่อกันจนครบทุกกิจกรรมเป็นเวลา 15 วัน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เล่นในกิจกรรมทั้ง 5 ชุดนั้น นักเรียนเล่นเองตามปกติวิสัยจนครบ 15 วันเช่นกัน

ก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนที่เล่นทั้งสามรูปแบบในแต่ละโรงเรียน โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งอาร์ รังสินันท์ แปลมาจากแบบทดสอบชื่อ Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A ของทอร์แรนซ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทาง (Two-Way Analysis of Covariance) ซึ่งใช้คะแนนทดสอบก่อนเป็นตัวแปรร่วม (Covariate) และใช้คะแนนทดสอบหลังเป็นตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นเด็กเล็กกลุ่มที่เล่นกับแม่ มีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่เล่นกับเพื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นเด็กเล็กกลุ่มที่เล่นกับเพื่อน มีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่เล่นเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนชั้นเด็กเล็กกลุ่มที่เล่นกับแม่ มีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องตัว ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ สูงกว่ากลุ่มที่เล่นเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   A Comparison of Creativity of Pre-School Children
Playing with Peers, Playing with Mothers and Playing
among Themselves

Name   Miss Thanaporn Sombulthanavat

Thesis Advisor   Assistant Professor Poonsook Punyasvasti
Assistant Professor Suwatana Suwanketnikom, Ph.D.

Department   Elementary Education

Academic Year   1986

Abstract

Purposes

The purpose of this research was to compare creativity of pre-school children among three groups: playing with peers, playing with mothers and playing among themselves.

Procedures

The sample consisted of 60 pre-school students of Wat Wang Ma school (Chonphasitvittaya) and Baan Lat Yao school (Pratommasitpittayakarn), Amphoe Lat Yao, Changwat Nakhornsawan. Thirty students were selected from each school by purposive sampling. For each school they were randomly assigned to 2 experimental groups and a control group. Each group consisted of 10 students. The experimental group A was students playing with peers while the experimental group B was students playing with mothers. In control

group was students playing among themselves. Two experimental groups were engaged in 5 play activities using blocks, clay, painting, paper and water. Each playing consisted of 3 activities, they play an activity for each day. They were continuously playing every activities for 15 days. For the control group, students were normally playing among themselves without 5 play activities for 15 days.

The instrument used in this study was Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A which was translated by Dr. Aree Rungsinun. The test was administered to 60 students twice before the beginning and after the end of experiment. The data were analyzed by the method of two-way analysis of covariance using pretest scores as the covariate variable and posttest scores as the dependent variable.

Findings:

1. There were no significant differences between pre-school students who were playing with mothers and who were playing with peers in the fluency, the originality and the elaboration.

2. There were no significant differences between pre-school students who were playing with peers and who were playing among themselves in the fluency, the originality and the elaboration.

3. There were significant differences between pre-school students who were playing with mothers and who were playing among themselves in the fluency, the originality and the elaboration.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งสองเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดที่ดีและมีประโยชน์ในการจัดทำแผนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณคุณแม่ของนักเรียนชั้นเด็กเล็กในกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือและสละเวลาอันมีค่าให้กับการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณอาจารย์ เสริมสุข เรื่องวิทยาวุฒิ และอาจารย์ชูศรี อาจองค์ อาจารย์ประจำชั้นเด็กเล็กของทั้งสองโรงเรียนที่ให้ความช่วยเหลือในการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากผู้จัดการบริษัท แพลน ครีเอชัน จำกัด (Plan Creations Co., Ltd.) ที่ได้กรุณาให้ยืมบล็อกเพื่อใช้ในการวิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และเนื่องจากทุนการวิจัย ครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงแก่คุณพ่อ คุณแม่ คุณพี่ และญาติทุกคนรวมทั้งขอขอบคุณเป็นอย่างมากแก่คุณจักรพันธ์ สมบูรณ์วาท น้องชายของผู้วิจัย ซึ่งได้ให้กำลังใจสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ธนพร สมบูรณ์วาท

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ด
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	6
แนวเหตุผลและสมมุติฐาน	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	11
ความคิดสร้างสรรค์	12
ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์	12
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์	13
ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์	15
พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์	16
ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์	20
บรรยากาศที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	21

การเล่น	22
ความหมายและความสำคัญของการเล่น	22
พฤติกรรมการเล่นของเด็ก	24
<u>การเล่นที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์</u>	25
รูปแบบของการเล่น	28
การเล่นกับเพื่อน	28
การเล่นกับแม่	29
การเล่นเอง	31
✓ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
กลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
✓ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	69
อภิปรายผลการวิจัย	69
ข้อสังเกตที่ค้นพบในการวิจัย	76
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	88
ประวัติผู้เขียน	147

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนจำแนกตามกลุ่มการเล่นและประเภทของโรงเรียน	34
2	ข้อมูลตามลักษณะของแผนการวิจัย	40
3	จำนวนร้อยละของระดับอายุนักเรียนชั้นเด็กเล็ก ในกลุ่มการเล่น 3 รูปแบบในโรงเรียนที่ใช้เงินงบประมาณและโรงเรียนที่ไม่ใช้ เงินงบประมาณ	46
4	จำนวนร้อยละของการศึกษาของบิดาของนักเรียนชั้นเด็กเล็กใน กลุ่มการเล่น 3 รูปแบบในโรงเรียนที่ใช้เงินงบประมาณและ โรงเรียนที่ไม่ใช้เงินงบประมาณ	47
5	จำนวนร้อยละของการศึกษาของมารดาของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก ในกลุ่มการเล่น 3 รูปแบบในโรงเรียนที่ใช้เงินงบประมาณและ โรงเรียนที่ไม่ใช้เงินงบประมาณ	48
6	จำนวนร้อยละของอาชีพในครอบครัวของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก ในกลุ่มการเล่น 3 รูปแบบในโรงเรียนที่ใช้เงินงบประมาณ และโรงเรียนที่ไม่ใช้เงินงบประมาณ	49
7	จำนวนร้อยละของรายได้ในครอบครัวของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก ในกลุ่มการเล่น 3 รูปแบบในโรงเรียนที่ใช้เงินงบประมาณ และโรงเรียนที่ไม่ใช้เงินงบประมาณ	50
8	จำนวนร้อยละของการปฏิบัติตนของแม่เกี่ยวกับการเล่นและของเล่น	51
9	จำนวนร้อยละของความคิเห็นของแม่เกี่ยวกับการเล่นและของเล่น	53
10	ลักษณะการเล่นที่นักเรียนชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนที่ใช้เงินงบประมาณ และในโรงเรียนที่ไม่ใช้เงินงบประมาณชอบเล่น	54
11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทาง ของคะแนน ความคิคล่องตัวในกิจกรรมที่ 2	56

ตารางที่ (ต่อ)

หน้า

12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทาง ของคะแนน ความถิกคล่องตัวในกิจกรรมที่ 3	57
13	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนน ความถิกคล่องตัวในกิจกรรมที่ 3	58
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทาง ของคะแนน ความถิกริเริ่มในกิจกรรมที่ 1	59
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทางของคะแนน ความถิกริเริ่มในกิจกรรมที่ 2	60
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทางของคะแนน ความถิกริเริ่มในกิจกรรมที่ 3	61
17	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนน ความถิกริเริ่มในกิจกรรมที่ 3	62
18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทาง ของคะแนน ความถิกละเอียดลออในกิจกรรมที่ 1	63
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทาง ของคะแนน ความถิกละเอียดลออในกิจกรรมที่ 2	64
20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบ 2 ทาง ของคะแนน ความถิกละเอียดลออในกิจกรรมที่ 3	65
21	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนน ความถิกละเอียดลออในกิจกรรมที่ 3	66
22	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความถิกคล่องตัวในกิจกรรมที่ 2	97
23	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความถิกคล่องตัวในกิจกรรมที่ 3	97
24	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความถิกริเริ่มในกิจกรรมที่ 1	97
25	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความถิกริเริ่มในกิจกรรมที่ 2	98
26	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความถิกริเริ่มในกิจกรรมที่ 3	98

ตารางที่ (ต่อ)

หน้า

27	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 1	98
28	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 2	99
29	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 3	99
30	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 2 และค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับ	100
31	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 3 และค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับ	100
32	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 1 และค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับ	101
33	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 2 และค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับ	101
34	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 3 และค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับ	102
35	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 1 และค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับ	102
36	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 2 และค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับ	103
37	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 3 และค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับ	103
38	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 3 และค่าเฉลี่ย ของคะแนนปรับที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่าง	104
39	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 3 และค่าเฉลี่ย ของคะแนนปรับที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่าง	105
40	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยตลอดในกิจกรรมที่ 3 และ ค่าเฉลี่ยของคะแนนปรับที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่าง	106
41	ค่าเฉลี่ยของนอร์มระดับชั้นอนุบาลเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของคะแนน ทดสอบก่อนของกลุ่มตัวอย่างที่มีการเล่น 3 รูปแบบ	107

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กลุ่มที่เล่นกับเพื่อน	140
2	กลุ่มที่เล่นกับแม่	141
3	กลุ่มที่เล่นเอง	143
4	ผลงานของนักเรียน	144
5	บรรยากาศของการอบรม	145
6	แม่ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง	146

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย